

Eastern Partnership
ROAD SAFETY OBSERVATORY

Funded by
the European Union

APRILIE 2025

SIGURANȚA RUTIERĂ ÎN PARTENERIATUL ESTIC DIN PUNCT DE VEDERE AL DATELOR – 2025

COSTURI UMANE ȘI ECONOMICE

Întocmit de Echipa de prelucrare a datelor din cadrul
Observatorului pentru siguranța rutieră al
Parteneriatului estic (EaP RSO):
Mariam Lobjanidze,
Elene Seturidze,
Tatia Khidasheli

DISCLAIMER

Acest document a fost elaborat cu sprijinul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acestui document este responsabilitatea exclusivă a Observatorului pentru siguranța rutieră al Parteneriatului estic (EaP RSO) și nu poate fi considerat în niciun caz ca reflectând poziția Uniunii Europene.

INTRODUCERE

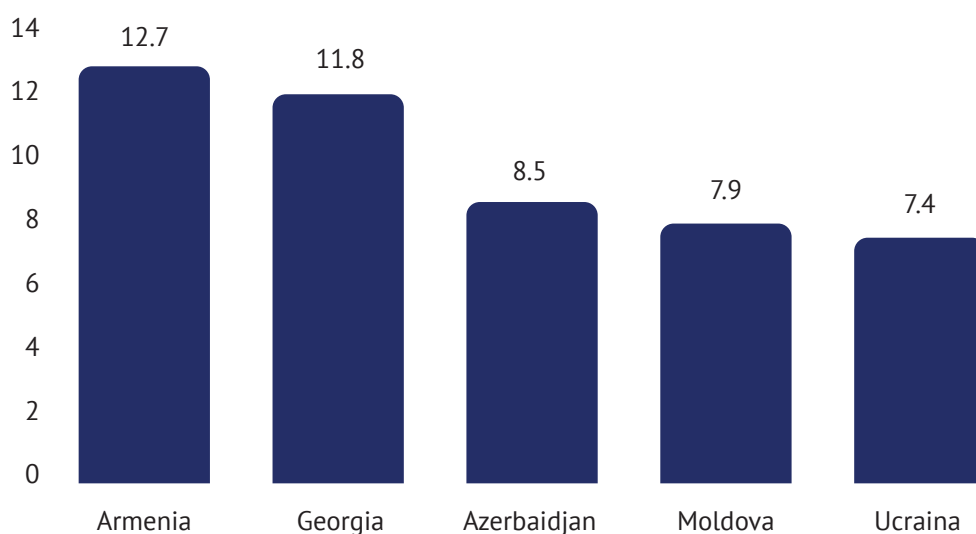
Scopul **Observatorului pentru siguranța rutieră al Parteneriatului estic (în continuare EaP RSO)** constă în sprijinirea elaborării de politici de siguranță rutieră bazate pe dovezi prin îmbunătățirea disponibilității, comparabilității și analizei datelor în întreaga regiune. Ca parte a acestui efort, EaP RSO a pregătit un rezumat al indicatorilor-cheie privind siguranța rutieră în țările membre – Armenia, Georgia, Azerbaidjan, Moldova și Ucraina. Prezentarea include rata mortalității în accidentele rutiere, caracteristicile demografice ale victimelor și costurile economice estimate ale accidentelor rutiere. Prin prezentarea acestor cifre într-un context comparativ, Observatorul intenționează să sublinieze provocările constante și să informeze mecanismele de intervenție direcționată pentru a se alinia mai îndeaproape standardelor UE în materie de siguranță rutieră.

DECESE ÎN ACCIDENTE RUTIERE ÎN ȚĂRILE PARTENERIATULUI ESTIC

Rata mortalității în accidente rutiere rămâne o preocupare majoră în materie de siguranță publică în întreaga regiune a Parteneriatului estic, unde majoritatea țărilor continuă să raporteze rate semnificativ mai ridicate decât media UE de 4,6 decese la 100.000 de locuitori. Printre acestea, Armenia a înregistrat cea mai ridicată rată a mortalității de 12,7 decese la 100.000 de locuitori în anul 2023, urmată de Georgia cu 11,8 decese la 100.000 de locuitori, ambele fiind de aproape trei ori mai mari decât media UE. Azerbaidjan (8,5 decese la 100.000 de locuitori), Moldova (7,9 decese la 100.000 de locuitori) și Ucraina (7,4 decese la 100.000 de locuitori) au depășit, de asemenea, valoarea de referință a UE, deși într-o măsură mai mică. Deși Ucraina înregistrează cel mai mare număr absolut de decese în accidente rutiere (3053), rata mortalității este cea mai scăzută, ca urmare a numărului înalt al populației. În schimb, Armenia, cu o populație mai mică, a înregistrat cea mai mare rată a mortalității rutiere pe cap de locuitor, evidențiind povara disproporționată a deceselor în accidente rutiere în țările mai puțin populate. Aceste cifre evidențiază provocările constante în materie de siguranță rutieră în regiune și necesitatea urgentă de mecanisme de intervenție direcționate spre alinierea la standardele de siguranță ale UE.

Graficul 1. Rata mortalității în accidente rutiere la 100.000 de locuitori

Sursa: Portaluri naționale de statistică.

¹ Eurostat (<https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home>)

² Comitetul statistic al Republicii Armenia, Armstat (<https://armstat.am/en/>)

³ Ministerul Afacerilor Interne (<https://info.police.ge/>); Biroul Național de Statistică al Georgiei, Geostat (<https://www.geostat.ge/ka>)

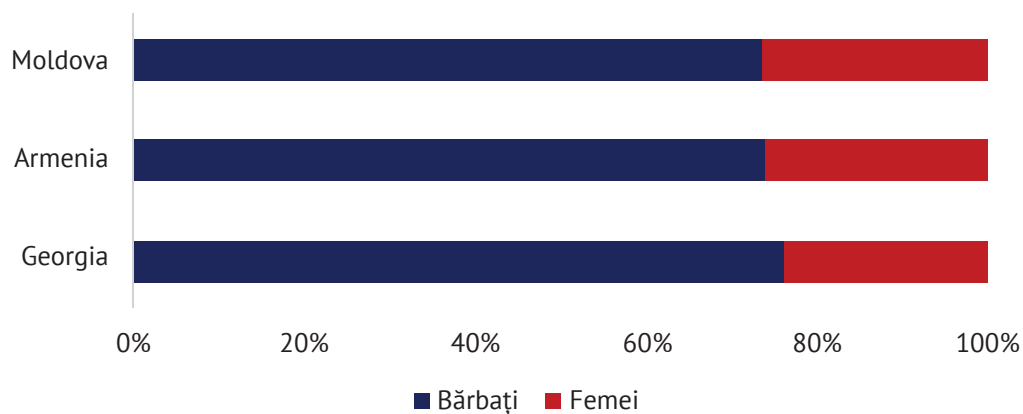
⁴ Comitetul de Stat pentru Statistică (<https://stat.gov.az/?lang=en>)

⁵ Profilul țării privind siguranța rutieră, Banca Mondială, 2024.

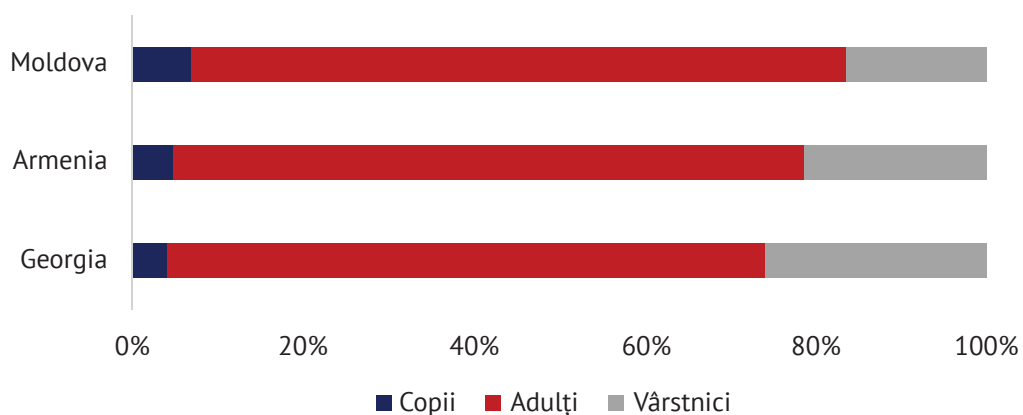
⁶ Departamentul de poliție (<https://patrolpolice.gov.ua/statystyka/>); Serviciul de Stat pentru Statistică, Derzhstat (<https://stat.gov.ua/en>)

CARACTERISTICI DEMOGRAFICE ALE VICTIMELOR

Distribuția victimelor accidentelor rutiere în funcție de gen și vârstă în Georgia, Armenia și Moldova relevă tipare constante. Datele disponibile pentru 2023 arată că bărbații reprezintă majoritatea deceselor – aproximativ 75% în toate cele trei țări. În ceea ce privește vârsta, adulții (15-64 de ani în Moldova și Armenia, 17-60 de ani în Georgia) sunt grupul cel mai afectat, reprezentând 69,9% din decesele înregistrate în Georgia, 73,7% în Armenia și 76,9% în Moldova, urmați de persoanele vârstnice (65 de ani și peste în Moldova și Armenia, 61 de ani și peste în Georgia). Aceste distribuții evidențiază, în special, concentrarea deceselor cauzate de accidente rutiere în rândul populației masculine de vârstă activă. Cu toate acestea, este important de remarcat faptul că, deși bărbații reprezintă majoritatea victimelor înregistrate, femeile pot fi mai vulnerabile în ceea ce privește diferite moduri de transport. De exemplu, în țările UE se observă frecvent că femeile sunt adesea cele mai expuse riscului în calitate de pietoni sau pasageri ai autovehiculelor, iar acest lucru ar putea fi valabil și în regiunea Parteneriatului estic. Pentru a înțelege mai bine aceste tipare specifice de gen, EaP RSO va oferi suport țărilor în colectarea și analiza datelor dezagregate în funcție de o serie de posibile variabile. Rapoartele viitoare vor analiza aceste date în detaliu. Este important să se rețină faptul că analiza se bazează doar pe situațiile raportate și că vârsta și/sau genul unor victime nu este/sunt identificată(e) în datele deținute la nivel de țară.

Graficul 2. Distribuția victimelor în funcție de gen

Sursa: Profilul țării privind siguranța rutieră, Banca Mondială, 2024.

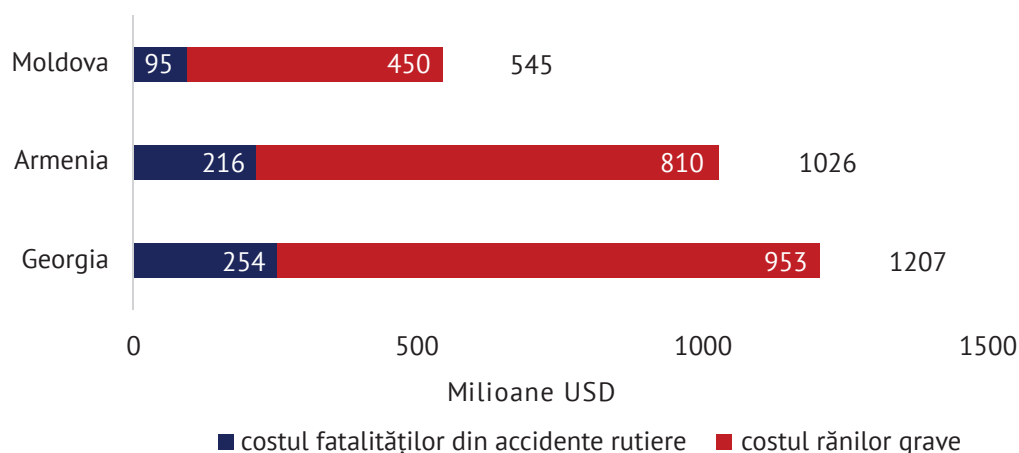
Graficul 3. Distribuția victimelor în funcție de grupa de vârstă

Sursa: Profilul țării privind siguranța rutieră, Banca Mondială, 2024. Notă: Intervalul de vârstă pentru copii este 0–14 ani în Moldova și Armenia, și 0–16 ani în Georgia. Intervalul de vârstă pentru adulți este 15–65 de ani în Moldova și Armenia, și 17–60 de ani în Georgia. Populația vârstnică este definită ca fiind persoanele cu vârsta de 65 de ani și peste în Armenia și Moldova și persoanele cu vârsta de 61 de ani și peste în Georgia.

IMPACTUL ECONOMIC AL ACCIDENTELOR RUTIERE

Impactul economic al accidentelor rutiere în țările Parteneriatului estic este considerabil, costurile reprezentând o parte semnificativă din PIB-ul național. În 2023, costul economic al accidentelor rutiere – incluzând atât decesele, cât și traumatismele grave – a reprezentat 3,9 % din PIB atât în Georgia, cât și în Armenia, și 2,7 % în Moldova. Georgia s-a confruntat cu pierderi de peste 1,2 miliarde USD, dintre care 254 de milioane legate de decese și peste 950 de milioane de traumatisme grave. Costul total în Armenia a ajuns la peste 1 miliard USD, dintre care 216 milioane legate de decese și 810 milioane de traumatisme grave. Moldova a suferit pierderi totale de aproximativ 545 de milioane USD, dintre care 95 de milioane sunt atribuite deceselor și 450 de milioane traumatismelor. În 2021, costurile accidentelor rutiere în Azerbaidjan au fost estimate la aproximativ 3 miliarde USD, reprezentând 5% din PIB. Aceste cifre, calculate utilizând regula de aproximare generală elaborată de iRAP (Programul internațional de evaluare a drumurilor), reflectă povara economică semnificativă a accidentelor rutiere din regiune și subliniază importanța investițiilor în îmbunătățirea siguranței rutiere.

Graficul 4. Costul accidentelor rutiere (milioane USD)

Sursa: Profilul țării privind siguranța rutieră, Banca Mondială, 2024.

⁸ Profilul țării privind siguranța rutieră, Banca Mondială, 2024.

⁹ Observatorul transporturilor din Asia

(<https://asiantransportobservatory.org/analytical-outputs/roadsafetyprofiles/azerbaijan-road-safety-profile-2025/>), cele mai recente date disponibile pentru Azerbaidjan.

CONCLUZIE

Siguranța rutieră rămâne o problemă critică de politică publică în țările Parteneriatului estic, unde decesele și traumatismele rutiere continuă să impună costuri umane și economice considerabile. În ciuda eforturilor de îmbunătățire a reglementării și infrastructurii rutiere, rata mortalității în regiune rămâne cu mult peste media Uniunii Europene. Impactul disproporționat asupra bărbaților adulți, împreună cu povara economică substanțială – estimată la aproximativ 3% până la 5% din PIB – subliniază necesitatea unor acțiuni urgente și susținute. Îmbunătățirea siguranței rutiere necesită o abordare generală, care să includă o mai bună colectare a datelor, aplicarea legilor privind traficul rutier, campanii de informare și sensibilizare a publicului și investiții în infrastructuri mai sigure. Alinierea la standardele de siguranță ale UE ar trebui să rămână o prioritate strategică pentru a reduce costurile umane și financiare ale accidentelor rutiere din regiune.

DESPRE OBSERVATORUL PENTRU SIGURANȚA RUTIERĂ AL PARTENERIATULUI ESTIC

Observatorul pentru siguranța rutieră al Parteneriatului estic (EaP RSO) este o inițiativă comună a celor cinci țări membre ale Parteneriatului estic – Armenia, Azerbaidjan, Georgia, Moldova și Ucraina – cu obiectivul comun de a reduce cu 50 % numărul victimelor accidentelor rutiere până în 2030. Deținem date la nivel național și acționăm ca o forță catalizatoare pentru a consolida colectarea, gestionarea și analiza datelor naționale privind siguranța rutieră. Scopul nostru este de a monitoriza datele privind siguranța rutieră dincolo de cele derivate din accidente și de a împărtăși bunele practici pentru a contribui la crearea unui grup solid de practici bazate pe dovezi, esențiale pentru elaborarea politicilor de siguranță rutieră. Misiunea noastră este de a reduce numărul victimelor accidentelor rutiere prin îmbunătățirea calității colectării sistematice și consolidate a datelor privind decesele și traumatismele grave în accidente rutiere, în conformitate cu cele mai bune practici ale UE și internaționale. Secretariatul tehnic al Observatorului este găzduit de Georgia și este condus de ISET Policy Institute și EASST. Activitatea noastră este finanțată de UE prin Direcția Generală Vecinătate și Negocieri privind Extinderea (DG NEAR) ca parte a rețelei globale de observatoare regionale pentru siguranța rutieră sprijinite de Banca Mondială.

În esență, EaP RSO funcționează mai mult decât ca un simplu depozit de date – este o platformă globală care încurajează schimbul de bune practici, facilitează elaborarea de politici bazate pe dovezi și promovează coordonarea regională în gestionarea siguranței rutiere. Observatorul se concentrează pe cinci componente cheie: date privind siguranța rutieră, cunoștințe, resurse, instrumente și dezvoltarea rețelei, depunând eforturi pentru standardizarea colectării datelor pe baza protocoalelor CADaS și MiniCADaS, în paralel cu consolidarea capacităților în toate țările partenere. Prin programe de formare specifice, asistență tehnică și implicarea părților interesate, inclusiv a agențiilor guvernamentale, a organizațiilor societății civile și grupurilor de utilizatori vulnerabili ai drumurilor, EaP RSO creează o bază solidă pentru intervenții în domeniul siguranței rutiere bazate pe date concrete, care vor salva, în cele din urmă, vieți și vor reduce costurile economice și sociale devastatoare ale accidentelor rutiere în întreaga regiune a Parteneriatului estic.

